

Çoktan Seçmeli Sınav Tanımı

Çoktan seçmeli sınav çoktan seçmeli sorulardan oluşur. Çoktan seçmeli soruların temel unsurları aşağıdaki gibidir:

- Öncül:** Madde kökü/soru için önceden hazırlanmış metin, tablo, resim grafik veya diğer ön bilgilerin olduğu bölümdür.

Dikkat edilecek özellikler:

1. Çoktan seçmeli sorularda öncül kullanılabilir.
2. Öncül olmadan da çoktan seçmeli soru hazırlanabilir.
3. Bileşik türde sorular soruluyor ise kesinlikle öncül kullanılır.

- Madde Kökü:** Sorunun ifadesidir (Madde kökü \equiv Soru ifadesi).

Dikkat edilecek özellikler:

1. Madde kökünden her öğrenci aynı şeyi anlamalıdır.
2. Madde kökü açık, net ve anlaşılır bir şekilde ifade edilmelidir.

- Doğru Yanıt:** Madde kökünün/sorunun doğru yanıtıdır.

Dikkat edilecek özellikler:

1. Tek bir doğru yanıt olmalıdır.

- Çeldiriciler:** Bilmeyen, az bilen veya yeterli düzeyde bilmeyen öğrencileri yanıltacak yanıtlardır.

Dikkat edilecek özellikler:

1. İlk okumada/ilk bakışta öğrencinin elemeyeceği bir yanlış yanıt olmalıdır.
2. Bilmeyen veya az bilen öğrencileri kendine çekebileceği yanlış yanıt olmalıdır.

Örnek 1:

Soru: Çoktan seçmeli sınavlarda aşağıdaki bilişsel beceri basamaklarından hangisi ölçülemez?
(Madde kökü)

- A) Bilgi (çeldirici)
- B) Kavrama (Çeldirici)
- C) Yaratıcılık (Doğru Yanıt)**
- D) Uygulama (Çeldirici)
- E) Analiz (Çeldirici)

Dikkat edilecek özellikler:

- Soru olumsuz ifade ile bitiyor ise koyu ya da italik biçimde kelimeyi vurgulayınız.

Örnek 2:

“Bir psikoloji dersi öğretim elemanı öğrencilerine yeni bir konuyu öğretmeye başlamadan önce, öğrenilecek konunun ön koşulu niteliğinde olan bir önceki konunun, sınıfta hangi düzeyde öğrenildiğini denetlemek ve öğrencilerinin yeni konuya hazır olup olmadıklarını belirlemek istemektedir.” (Öncül)

Soru: Yukarıda verilen duruma göre öğretim elemanının yapacağı ölçme ve değerlendirmenin amacı hangisidir? (Madde kökü)

- A) Psikoloji programını değerlendirmek(çeldirici)
- B) Öğrencilere yöneltme hizmeti sunmak (Çeldirici)
- C) Öğrenme eksiklerini saptamak (Doğru Yanıt)**
- D) Öğretimin etkililiğini değerlendirmek (Çeldirici)
- E) Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini belirlemek(Çeldirici)

Dikkat edilecek özellikler:

- Tüm seçenekte kelime sayısı veya ifadelerin uzunlukları yaklaşık aynı olmalıdır.v Yukarıdaki seçeneklerin uzunlukları yaklaşık aynıdır.

Örnek 3:

NOT: Bileşik sorularda tablo, grafik, metin, resim ya da veri barındıran döküman parçası kullanılabilir.

Tablo 1

Sorular	Güçlük İndeksi	Ayırt Edicilik İndeksi
1.	.45	.35
2.	.50	.55
3.	.40	.60
4.	.80	.03
5.	.60	.40

Yukarıda matematik dersi vize sınavında sorulan 5 soruya ait madde güçlük indeksleri ve ayırt edicilik indeksleri verilmiştir. Aşağıda yer alan birinci, ikinci ve üçüncü soruları tabloya göre yanıtlayınız.

Soru 1: Matematik dersi sınavında en zor soru hangisidir? (Madde kökü)

A) 1. (çeldirici)

B) 2. (Çeldirici)

C) 3. (Doğru Yanıt)

D) 4. (Çeldirici)

E) 5.(Çeldirici)

Dikkat edilecek özellikler:

- Seçenekleri büyükten küçüğe veya küçükten büyüğe doğru (sistemik bir şekilde sıralama yapmaya dikkat ediniz.)
- Seçenekler alfabetik sıraya göre sıralamaya dikkat ediniz. karmaşık sıralamaktan kaçınınız.

Soru 2: Matematik sınavında başarılı ve başarısız öğrencileri en iyi ayırt eden soru hangisidir? (Madde kökü)

A) 5. (çeldirici)

B) 4. (Çeldirici)

C) 3. (Doğru Yanıt)

D) 2. (Çeldirici)

E) 1.(Çeldirici)

Soru 2: Matematik sınavında hangi sorunun testten çıkarılmasını gerekir? (Madde kökü)

A) 1. (çeldirici)

B) 2. (Çeldirici)

C) 3. (Doğru Yanıt)

D) 4. (Çeldirici)

E) 5.(Çeldirici)

Dikkat edilecek özellikler:

- Soruları kolaydan zora doğru sıralayınız ya da basitten karmaşığa doğru sıralayınız.

Örnek 4:

Sınıflama gerektiren sorunun tanımı: En doğru ya da doğru yanıtların sınıflandırıldığı sorulardır.

- I. Öğrencilerin performans düzeylerinin belirlenmesi
- II. Öğretim sürecinin etkililiğinin belirlenmesi
- III. Öğrenme eksikliklerinin saptanması

Değerlendirme, yukarıda verilen amaçlardan hangisi için yapılabilir?(Madde kökü)

A) I, II ve III (Çeldirici)

B) Yalnız I (Çeldirici)

C) Yalnız II (Doğru Yanıt)

D) I ve II (Çeldirici)

E) II ve III (Çeldirici)

Ne zaman/Neden çoktan seçmeli sınav tercih edebiliriz.

1. Eğer öğrenci sayısı çok ise çoktan seçmeli sınav tercih edilebilir.
2. Dersin birçok hedef veya konularını kapsayıcı çok soru sorulmak istendiğinde tercih edilebilir.

Çoktan seçmeli sınav hazırlama

1. Önce belirtke tablosu kullanarak tüm konu veya hedef davranışlar tespit edilir.

				İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ									
		... Dersi Belirtke Tablosu											
Dersin Amaçları	Dersin Üniteleri	Bilişsel Alan						*DA	**PA	Ağırlıklandırma			
		Bilgi	Kavrama	Uygulama	Analiz	Sentez	Değerlendirme	Duyuşsal beceriler	Psikomotor beceriler	Vize		Final	
									Soru sayısı	Oran (%)	Soru sayısı	Oran (%)	
1	A	X	X						2	%10			
2	B			X	X				4	%20			
3	C			X	X				4	%20			
4	D				X	X	X		5	%25			
5	E				X	X	X		5	%25			

2. Konu/Hedef davranışlara uygun soru havuzu oluşturulur. Sınavda sorulacak soru sayısının en az iki katı kadar soru hazırlanması önerilir.
3. Sorular belirtke tablosunda konu ve hedef davranışlar ile uyumlu olmalıdır.
4. Soru hazırlanırken sorunun kolay, orta veya zor olup olmadığı belirlenmelidir. Bu değerlendirme öğretim elemanının öznel yargısıdır.

Örnek

Ders: Ölçme ve Değerlendirme

Konu: Soru Türleri

Hedef: Ölçme ve değerlendirmede kullanılan soru tiplerini kavrar.

Zorluk Derecesi: Kolay

Cevap: E

I- Üst düzey bilişsel becerileri ölçmek hedeflenir.

II- Hazırlaması çok zordur.

III- Soru sayısı genelde azdır.

Yukarıdaki yargılardan hangisi uzun cevap gerektiren klasik yazılı sınav için geçerlidir?

- A) I
- B) II- III
- C) I-II-III
- D) III
- E) I-III

Önemli Not: Yukarıdaki soru yazımını kolaylaştırmak için **ASOS Yazılım** programını kullanmanız önemlidir.

5. Soruların çeldiricilerinin güçlü olmasına dikkat edilir. Çeldirici bulmak uzmanlık gerektirir. Öğrencilerin ilk bakışta elemeyecekleri çeldirici yazmak önemlidir.
6. Belirtke tablosundaki konulara göre sorular sınıflandırılır. Çoktan seçmeli sınav hazırlarken aynı konuya ait sorular arka arka gelmelidir. Başka bir ifade ile aynı konuya ait sorular birbirini takip etmelidir.
7. Çoktan seçmeli sınavlarda yine aynı konuya ait sorular kolaydan zora doğru sıralanmalıdır.
8. Belirtke tablosunda belirtilen ağırlıklandırmaya göre soru sayılarına konu/hedef davranışa göre belirleyiniz.
9. Çoktan seçmeli testin cevap anahtarını hazırlayınız. Doğru cevapların şıklara dağılımı yaklaşık eşit olmasına dikkat ediniz.

Örnek

Psikoloji dersi vize sınavı toplam çoktan seçmeli soru sayısı 20 olsun.

Cevap anahtarında doğru seçeneklerin dağılımı **A=4, B=4, C=4, D=4, E=4** olabilir; ya da **A=3, B=5, C=4, D=4, E=4** gibi olabilir.

10. Çoktan seçmeli sınavı kağıdını hazırladıktan sonra akran değerlendirmesi ile kontrol edilmesini sağlayınız. Maddi hata ve bilimsel hatalar ya da anlaşılması güç olan ifadeleri yeniden düzenleyiniz.

Not: ASOS yazılım programı çoktan seçmeli soruları akran denetimi kolaylıkla gerçekleştirmenizi sağlamaktadır. Akran değerlendirmesi için ASOS yazılım programını kullanabilirsiniz.